

Sygn.akt III AUa 148/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bohdan Bieniek (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2013 r. w B.

sprawy z odwołania I. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy I. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 grudnia 2012 r. sygn. akt V U 495/12

oddala apelację.

Sygn. akt III Aua 148/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 22 marca 2012r. odmówił I. R. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył I. R., domagając się jej zmiany i przyznania świadczenia rentowego z uwagi na stałe pogorszenie stanu zdrowia.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 14 grudnia 2012r. w sprawie V U 495/12 odwołanie oddalił.

Sąd I instancji stwierdził, że zgodnie z treścią art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do renty przysługuje osobie, która łącznie spełnia następujące warunki:

a) jest niezdolna do pracy,

b) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

c) niezdolność do pracy powstała w okresach określonych w ustawie i nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Dalej Sąd I instancji odwołał się do treści art. 12 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy, zgodnie z którą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Za częściowo niezdolną do pracy jest uważana osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy czym oceniając niezdolność do pracy należy mieć na uwadze nie tylko możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcie innej pracy, ale także celowość przekwalifikowania zawodowego z uwagi na charakter dotychczasowej pracy oraz poziom wykształcenia, wiek, predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9.03.2001r. w sprawie II UKN 32/01, zamieszczony w OSNP 2002/20/502).

Artykuł 13 ust. 1 stanowi, że do oceny stopnia niezdolności do pracy przyjmuje się następujące kryteria:

1. stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,
2. możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Sąd I instancji uznał, że w rozpoznawanej sprawie kwestią sporną, mającą znaczenie dla jej rozstrzygnięcia, była ocena stanu zdrowia wnioskodawcy. W celu wyjaśnienia czy odwołujący jest niezdolny do pracy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu rehabilitacji i neurologii, którzy po zapoznaniu się z całością dokumentacji oraz przeprowadzeniu badań rozpoznali: stan po złamaniu kompresyjnym kręgu Th 12 leczonym operacyjnie w 2008r., stan po leczeniu zespołu cieśni kanału nadgarstka prawego w 2009r., zespół bólowy kręgosłupa Th-L bez objawów podrażnienia korzeni nerwowych, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego w okresie początkowym i orzekli o braku niezdolności do pracy nawet w stopniu częściowym.

Sąd Okręgowy ustalił też, że I. R. ma 50 lat, ukończył szkołę podstawową, pracował jako robotnik w mleczarni, konwojent, rolnik. Nie pracuje od 2008r. Jest niepełnosprawny w stopniu umiarkowanym do 30.06.2013r.

Biegli wydając swoją opinię dotyczącą oceny stanu zdrowia wnioskodawcy, w kontekście jego niezdolności do pracy uznali, iż stwierdzone u niego schorzenia i stopień ich zaawansowania klinicznego nie powodują niezdolności do pracy. Biegli szczegółowo uargumentowali swoje stanowisko i zgodzili się z oceną stanu zdrowia dokonaną przez lekarza orzecznika organu rentowego i Komisji lekarskiej ZUS.

Biegli sądowi w uzasadnieniu swojego stanowiska podkreślili, iż przebyty zabieg operacyjny z powodu złamania kompresyjnego kręgu (...) powoduje pewne ograniczenie ruchomości kręgosłupa lędźwiowego (stabilizacja złamania) jednak nie jest to absolutnie przeciwwskazaniem do wykonywania pracy zarobkowej. To samo dotyczy ręki prawej po zabiegu operacyjnym zespołu cieśni kanału nadgarstka. W razie nasilenia dolegliwości bólowych ze strony kręgosłupa czy też drętwienia palców rąk wnioskujący może ponownie korzystać z zabiegów fizykoterapeutycznych w Poradni (...) i doraźnie przyjmować leki przeciwbólowe.

Biegli ocenili, iż stan zdrowia wnioskodawcy nie uległ pogorszeniu od 5.01.2011r., to jest od daty badania przez biegłych sądowych z zakresu neurologii i rehabilitacji uznających odwołującego za zdolnego do pracy. Aktualnie stan neurologiczny i funkcjonalny wnioskującego jest na tyle dobry, że biegli sądowi nie mogą uznać go za osobę niezdolną do pracy zarobkowej, natomiast umiarkowany stopień niepełnosprawności (przyznany wnioskującemu tylko okresowo) mówi o ciężkości przebytej lub nadal istniejącej choroby, a nie o zdolności do wykonywania pracy zarobkowej. Biegły z zakresu medycyny pracy uznał wnioskodawcę za zdolnego do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami

Sąd podzielił wnioski i ustalenia zawarte w opiniach biegłych jako fachowe i należycie uzasadnione oraz znajdujące potwierdzenie w załączonej do akt dokumentacji medycznej. Treść opinii biegłych nie została podważona przez wnioskodawcę złożeniem nowych dowodów, bądź zastrzeżeń merytorycznych, mogących mieć znacznie w sprawie.

W ocenie Sądu brak było podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego, gdyż odwołujący był badany przez biegłych, specjalistów z zakresu chorób u niego występujących oraz dodatkowo biegłego z zakresu medycyny pracy. Biegli badali wnioskodawcę i analizowali załączone do akt dokumenty medyczne dotyczące przebiegu leczenia i stopnia zaawansowania schorzeń oraz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie I. R. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiódł I. R.. W swym nieformalnym środku odwoławczym wskazał, że nie zgadza się z orzeczeniem Sądu I instancji, bowiem jest faktycznie niezdolny do pracy. W ocenie skarżącego postępowanie sądowe było wadliwe, zwłaszcza oparcie rozstrzygnięcia na opinii biegłych z dnia 20 marca 2012r. W tej sytuacji apelacja jest konieczna i uzasadniona.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2013r. dopuścił dowód z opinii uzupełniającej neurologa i lekarza medycyny pracy oraz z opinii ortopedy na okoliczność, czy dokumentacja medyczna z dnia 4 lipca 2013r. oraz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności czynią wnioskodawcę niezdolnym do pracy zarobkowej.

W sporządzonej opinii biegły ortopeda po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną uznał skarżącego za osobę zdolną do pracy. Także biegli w opinii uzupełniającej uznali wnioskodawcę za osobę zdolną do pracy.

Uzupełnione postępowanie dowodowe wskazuje, że apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia czy wnioskodawca spełnia przesłanki do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy. Problematyka powstałego zagadnienia jest uregulowana w ustawie z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.[dalej powoływana jako ustawa emerytalna]

Sąd I instancji prawidłowo wskazał, że uzyskanie prawa do świadczenia wymaga łącznego spełnienia trzech warunków. Po pierwsze ubezpieczony musi być co najmniej częściowo niezdolny do pracy, po wtóre powinien posiadać wymaganą prawem ilość okresów ubezpieczenia [okresy składkowe i nieskładkowe] oraz niezdolność do pracy powinna powstać w okresie ubezpieczenia albo 18 miesięcy od jego ustania.

Stwierdzenie pierwszej okoliczności wymagało wiadomości specjalnych z zakresu medycyny. Dodatkowo Sąd I instancji trafnie ustalił kwalifikacje zawodowe odwołującego, które w dalszej części determinowały wykładnię pojęcia niezdolności do pracy. Przypomnienia wymaga, że stosownie do art. 12 ust.3 ustawy emerytalnej za osobę częściowo niezdolną do pracy uważa się osobę, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji. Niezależnie od gramatycznego brzmienia przytoczonej normy dane pojęcie zostało dookreślone w orzecznictwie Sądu Najwyższego i doktrynie. Faktycznie nie każdy gorszy stan zdrowotny uzasadnia stwierdzenie niezdolności do pracy. Tę uzasadnia dopiero utrata w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Niezdolność do pracy w stopniu mniejszym niż „znacznym” nie jest niezdolnością do pracy objętą ochroną rentową [vide Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.05.2010r., sygn. I UK 22/2010]. W konsekwencji istotne jest nie tylko samo rozpoznanie schorzenia. W każdym wypadku niezbędne jest również wykazanie, iż przedmiotowe schorzenie w znacznym stopniu ogranicza zdolność do pracy, przy uwzględnieniu poziomu kwalifikacji, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, biorąc pod uwagę również poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Mając na uwadze powyższe, ocena czy ubezpieczony jest niezdolny do pracy, wymagała wiadomości specjalnych z zakresu medycyny. Stąd też zasadnie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy. Nadto Sąd

dokonał prawidłowego doboru biegłych pod kątem ich specjalności zawodowych. Rozpoznane i leczone schorzenia wnioskodawcy uzasadniają zasięgnięcie wiedzy neurologa, rehabilitanta oraz lekarza medycyny pracy. Dodatkowo Sąd II instancji dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy, by w sposób maksymalnie szeroki ocenić rodzaj schorzeń wnioskodawcy.

Oceniając zarzuty odwołującego trzeba zauważyć, że opinie lekarskie zostały wydane po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz po badaniu wnioskodawcy. Biegli wydający opinię legitymują się odpowiednim doświadczeniem zawodowym. Ponadto mając na uwadze argumenty skarżącego Sąd Apelacyjny ponowił dowód z opinii uzupełniającej, w której biegli podtrzymali swoje stanowisko o braku przeciwwskazań do pracy zarobkowej.

Przy opracowaniu opinii uzupełniającej biegli mieli na uwadze orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i dali temu wyraz w opinii. Dodatkowo wskazali, że dołączone zdjęcia kręgosłupa wskazują na prawidłowe osadzenie stabilizatora i zrost kostny sąsiednich trzonów okolicy przebitego złamania (...). Ortopeda stwierdził zaś niewielkiego stopnia ograniczenie ruchomości kręgosłupa i nie stwierdził cech podrażnienia korzeni nerwowych, ani objawów ubytkowych. Do powyższych opinii skarżący nie wniósł zastrzeżeń.

W konsekwencji stanowisko biegłych lekarzy należy uznać za prawidłowe. Zauważyć należy, iż biegli sporządzający opinię przed jej wydaniem zapoznali się z dokumentacją lekarską wnioskodawcy, w tym z oceną dokonaną przez orzecznika ZUS. Z samego faktu, że w postępowaniu przed organem rentowym został sformułowany pogląd przez lekarza orzecznika o niezdolności do pracy nie oznacza obecnie związania tą okolicznością. Warto też zauważyć, że komisja lekarska pozwanego uznała już wnioskodawcę za zdolnego do pracy. Stanowisko skarżącego, że negatywne dlań opinie są wadliwe nie może prowadzić do przyznania świadczenia rentowego, bowiem skarżący w sposób merytoryczny nie wykazał wadliwości opinii lekarskich sporządzonych w toku postępowania sądowego. Stąd też trzeba wskazać, że prawo do renty przysługuje nie tylko z uwagi na istniejące schorzenia, lecz tylko gdy one prowadzą do niezdolności do pracy. Zatem nie można upraszczać sprawy, jak apelujący i pisać o tym, że skoro jest zdolny do pracy, to znaczy że śruby się rozpuściły. Opiniujące wnioskodawcę składy biegłych lekarzy dostrzegały przebyte przez wnioskodawcę zabiegi. Zauważyli również obecnie nieistotne ograniczenia ruchomości kręgosłupa, które zasadniczo nie ograniczają zdolności do pracy.

W tej sytuacji skoro opinie są pełne i odpowiadają na postawione pytania nie ma konieczności prowadzenia dalszego postępowania dowodowego, gdyż wszystkie istotne w sprawie okoliczności zostały w należyty sposób wyjaśnione. Jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 lutego 2003 r., sygn. V CKN 1622/00, LEX nr 141384, Sąd rozpatrujący sprawę nie jest obowiązany dopuszczać kolejnych dowodów z opinii biegłych tylko dlatego, że złożona opinia jest dla strony niekorzystna. Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. W podobnym tonie Sąd Najwyższy wypowiedział się też w wyrokach z dnia 16 września 2009r., sygn. I UK 102/09, LEX nr 537027 i z dnia 15 lutego 1974r., sygn. II CR 817/73, LEX nr 7404, w których wskazał, iż Sąd rozpatrujący sprawę ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu tylko wtedy, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności.

W rozpatrywanej sprawie również w ocenie Sądu Apelacyjnego sporządzone opinie, następnie uzupełnione w toku postępowania odwoławczego nie zawierają istotnych braków.

Sąd I instancji dokonał też prawidłowej wykładni prawa materialnego. Zgodnie z treścią art. 57 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do renty przysługuje osobie niezdolnej do pracy. Skoro wnioskodawca nie spełnia tej przesłanki, to apelacji nie można było uznać za zasadną. Mając powyższe na uwadze, w oparciu o przepis art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.